

Rokodelska akademija ➡ Kézműves Akadémia

Glasilo projekta ➡ Projekthíradó

Letnik II, št. 2, december 2010 ➡ II. évfolyam, 2. szám, 2010 december

Foto / fotó: Marjan Stranščak,
OŠ Veržej

Rokodelska akademija ➡ Kézműves Akademia

Glasilo projekta ➡ Projekthíradó

Letnik II, št. 2, december 2010 ➡ II. évfolyam, 2. szám, 2010 december

IZDAJATELJ ➡ KIADÓ

Zavod Marianum Veržej – Center DUO

NASLOV UREDNIŠTVA ➡ A SZERKESZTŐSÉG CÍME

Zavod Marianum Veržej

Puščenjakova ulica 1

SI – 9241 Veržej

T +386 2 588 90 60

M +386 51 654 778

E rokodelska.akademija@siol.net

W www.rokodelska-akademija.si

www.rokodelska-akademija.si/hu

www.rokodelska-akademija.si/en

UREDNIŠKI ODBOR ➡ A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA ➡ FŐ- ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ

Tatjana Vokič Vojkovič

TEHNIČNI UREDNIK ➡ MŰSZAKI SZERKESZTŐ

Ivan Kuhar

ČLANI ➡ TAGOK

Janez Krnc, Jelka Pšajd, Edit Tilinger - Kecskeméti

FOTO Arhiv Rokodelske akademije ➡

FOTÓ A Kézműves Akadémia fotóarchívuma

LEKTOR ➡ LEKTOR

Ivan Kuhar

PREVODI ➡ FORDÍTÁS

Jolanda Novak Császár

OBLIKOVANJE IN PRELOM ➡ GRAFIKAI SZERKESZTÉS ÉS TÖRDELÉS

Salve d.o.o. Ljubljana (Patricija Belak)

TISK ➡ NYOMDA

Itagraf d. o. o. Ljubljana

NAKLADA 500 izvodov ➡ PÉLDÁNYSZÁM 500 példány

PROJEKT ➡ PROJEKT

Rokodelska akademija ➡ Kézműves Akadémia (2009 – 2012)

Operativni program Slovenija – Madžarska 2007 – 2013 ➡

Operatív program Szlovénia – Magyarország 2007 – 2013

Operacija delno financira Evropska unija, Evropski sklad za regionalni razvoj ➡

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg

Foto / fotó: Dala Hajnalka,
Zala Megyei Népművészeti
Egyesület

10. obletnica Sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij

Slovenija je pred desetimi leti uvedla sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij, ki omogoča vrednotenje neformalno in priložnostno pridobljenih znanj vsem, ne glede na to, kako so bila znanja in spretnosti pridobljena. Sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij predstavlja fleksibilen pristop k pridobivanju poklicnih kvalifikacij glede na potrebe trga dela ter omogoča dokazovanje usposobljenosti na javno veljaven način, zato povečuje zaposljivost in možnosti za razvoj kariere.

Center RS za poklicno izobraževanje je 11. oktobra 2010, ob 10. obletnici sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij, organiziral posvet z naslovom »10. let NPK – kako naprej«. Na posvet je bila vabljen strokovna javnost, ki ima ključno vlogo v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Na posvetu so bila izpostavljena različna razmišljanja na prehojeno pot nacionalnih poklicnih kvalifikacij v letih od njegovega nastanka do danes, prav tako pa so bile podane nekatere smernice, ki bodo sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij tudi v prihodnje dajale okvir za nadaljnje dejavnosti pri razvoju celovitejših konceptov priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja. Osrednji dogodek 10. obletnice sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij je minil v znamenju proslave, z osrednjim govornikom ministrom dr. Ivanom Svetlikom.

V letu 2010 smo na Centru RS za poklicno izobraževanje v podporo sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij izpeljali projekt Promocija sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij, s katerim smo želeli prispevati k boljši prepoznavnosti sistema med delodajalci in potencialnimi uporabniki. Razvita so bila naslednja promocijska gradiva in vsebine:

- splošna brošura, ki namenjena predvsem kandidatom za nacionalne poklicne kvalifikacije,
- brošura za podjetja, s katero se delodajalcem predstavlja prednosti nacionalnih poklicnih kvalifikacij za razvoj njihovega kadra,
- različne zgibanke po posameznih strokovnih področjih, prav tako namenjene kandidatom za nacionalne poklicne kvalifikacije,
- spletna strani <http://www.npk.si> namenjena predvsem kandidatom za nacionalne poklicne kvalifikacije in delodajalcem.

Vir: www.npk.si in www.bergla.si

Tako v splošni brošuri z naslovom Koristi NPK za posameznike, podjetja in družbo kot tudi v brošuri namenjeni podjetjem z naslovom Z NPK do motiviranih, usposobljenih in kompetentnih zaposlenih sta bila kot primera dobre prakse predstavljena na področju ohranjanja kulturne dediščine Center DUO (Zavod Marianum Veržej) in projekt Rokodelska akademija ter na področju ohranjanja znanj za razvoj dejavnosti na podeželju Podeželsko razvojno jedro – Pomelaj. Izdana je bila tudi zgibanka Domača in umetnostna obrt.

*Urška Marentič, Klement Drogenik
Center RS za poklicno izobraževanje*

UVODNIK

Foto: arhiv CPI

A Nemzeti Szakmai Képesítés (NPK)

10. évfordulója

VEZÉRCIKK

Fotó: CPI archívuma

Szlovénia tíz évvel ezelőtt vezette be a nemzeti szakmai képesítési rendszert, amely attól függetlenül, milyen módon jutott az egyén a tudáshoz és a képességekhez, mindenki számára lehetővé teszi az informális és alkalmi úton szerzett tudás és képességek értékelését. A nemzeti szakmai képesítési rendszer a piaci szükségletek tükrében, rugalmasan kezeli a szakmai képesítéseket, valamint lehetővé teszi a képesítés közérvényes módon történő elismerését, ezzel pedig növeli a munkahelyhez jutási esélyeket és a szakmai előrehaladást.

A nemzeti szakmai képesítési rendszer bevezetésének 10. évfordulója kapcsán, a Szlovén Köztársaság Országos Szakmai Képesítési Központja (Center RS za poklicno izobraževanje) által szervezett, 2010. október 11-ei tanácskozás címe „Az NPK 10. éve – hogyan tovább” volt. A tanácskozásra meghívták a nemzeti szakmai képesítési rendszerben kulcsszerepet betöltő szakmai nyilvánosságot is. A tanácskozáson értékelték a nemzeti szakmai képesítési rendszernek a bevezetésétől napjainkig bejárt útját, valamint ismertették azokat az irányelveket, amelyek a jövőben is meghatározzák az informális és alkalmi tanulás útján elnyert képességek elismerése átfogó koncepciójának fejlesztését. A 10. évforduló kapcsán szervezett rendezvény ünnepi szónoka, dr. Ivan Svetlik miniszter volt.

A Szlovén Köztársaság Országos Szakmai Képesítési Központja 2010-ben lebonyolította a Nemzeti Szakmai Képesítés rendszerének promóciója című projektet, amellyel még inkább felismerhetővé kívántuk tenni a rendszer a munkaadók és a potenciális felhasználók körében. Az alábbi promóciós anyagokat és tartalmakat dolgoztuk ki:

- általános kiadvány, a nemzeti szakmai képesítés megszerzése iránt érdeklődőknek,
- kiadvány a vállalatok részére, amely a munkaadóknak, az alkalmazottak szakmai fejlődése szempontjából mutatja be a nemzeti szakmai képesítés előnyeit,
- úgyszintén a nemzeti szakmai képesítés megszerzése iránt érdeklődőknek, a különböző szakterületekről készített leprellők,
- nemzeti szakmai képesítés megszerzése iránt érdeklődőket és a munkaadókat szolgáló honlap <http://www.npk.si>.

Forrás: www.npk.si, www.bergla.si

Mind az NPK az egyéneknek, vállalkozóknak és a társadalomnak című általános kiadványban, mind pedig a vállalatok számára készített, az NPK-val a motivált, felkészült és kompetens alkalmazottakért című kiadványban, bevált gyakorlatként mutattuk be a kulturális örökség ápolása terén tevékenykedő Center DUO-t (Zavod Marianum Veržej), és a Kézműves Akadémia projektet, valamint a vidéki tudás átörökítésével foglalkozó Pomelaj Vidékfejlesztési Központot. Úgyszintén megjelent a Népi- és iparművészet című leprellő.

*Urška Marentič, Klement Drofenik
Szlovén Köztársaság Országos Szakmai Képesítési Központja*

Slovensko-madžarski etnografski tabor v goricaх pri naselju Oszkó

RAZISKOVALNE
DEJAVNOSTI V
PROJEKTU

Društvo Hegypásztor Kör je od 16. do 20. avgusta 2010 v okviru projekta Rokodelska akademija organiziral slovensko-madžarski etnografski tabor v goricaх pri naselju Oszkó. Zainteresirani so se lahko udeležili rokodelskih delavnic, spoznali opravila povezana z ljudsko gradnjo, obenem pa so ob različnih pohodih imeli priložnost spoznati okolico naselja Oszkó.

Udeleženci tabora so bili madžarski in slovenski študentje, ki se zanimajo za ljudsko kulturo in izročilo. Od dvaindvajsetih udeležencev jih je devet prišlo iz Slovenije, večina ostalih pa iz Budimpešte oziroma iz Železne in Zalske županije. V času izvajanja tabora so udeleženci spoznali tehnike izdelave slamnate kritine, proces mlačve, razdvajanja in čiščenja semen. Udeleženci tabora so pekli kruh, potovali s konjsko vprego, preizkusili so se na lončarskem vretenu, pletli slamo in košare, izdelovali polst, ob zaključku tabora pa so lahko za spomin vzeli predmete, ki so jih izdelali v delavnicah v času tabora. Delavnice so vodili usposobljeni mojstri.

Udeleženci tabora so doživeli, kako je, ko deluješ v skupnosti, za skupne cilje. Zahvaljujoč mladim so bila ob koncu tabora narejena vrata pri obeh vhodih v vinske gorice, prenovili pa so tudi blatni omet dveh zidanic. Večdnevni mednarodni tabor je, poleg spoznavanja etnografskih vrednot in izročila, omogočil tudi krepitev sodelovanja med mladimi obeh držav.

Kratka predstavitev tabora:

Dejavnosti:

- Postavitev vrat v goricaх (obdelovanje lesa, tehnike pletenja)
- Ometanje zidanice z blatom
- Priprava slamnate kritine: mlačev, razdvajanje, pritrdjevanje slame)
- Čiščenje semen
- Mletje žita
- Peka kruha
- Kuhanje bograča
- Peka pogač
- Delo na lončarskem vretenu
- Pletenje košar
- Polstenje
- Pletenje iz slame

Pohod po učni poti
Vožnja s konjsko vprego
Kolesarska tura do naselja Alsóújlak (ogled avtohtonih živali)

Število prijavljenih: 28 oseb

Število udeležencev: 22 oseb

iz Slovenije: 9 oseb

iz Budimpešte: 9 oseb

iz Železne županije: 3 oseb

iz Županije Zala: 1 oseb

Starostna struktura:

18-21 let - 20 oseb

16 let - 2 osebi

Outputi:

2 kom izdelanih vrat v goricah.

2 prenovljeni zidanici, ometani z blatom.

Košare, ki so jih spletli udeleženci.

Predmeti iz slame, ki so jih izdelali udeleženci.

Predmeti iz polsti, ki so jih izdelali udeleženci.

Lončevina, ki so jo izdelali udeleženci.

Foto / fotó:
Ákos Zágórhidi Czigány

Ákos Zágórhidi Czigány
projektni koordinator
Hegypásztor Kör

Szlovén-magyar néprajzi tábor az oszkói szőlőhegyen

A Hegypásztor Kör 2010. augusztus 16-20. között a Kézműves Akadémia című projekt keretében szlovén-magyar néprajzi tábort szervezett az oszkói szőlőhegyen. Az érdeklődők kézműves foglalkozásokon vettek részt, megismerkedhettek a népi építészethez kapcsolódó munkálatokkal, valamint lehetőségük nyílt túrázásra, Oszkó környékének felfedezésére is.

A táborban elsősorban a népi kultúra iránt érdeklődő magyar és szlovén nyelvű főiskolás illetve egyetemista diákok vettek részt. A 22 táborlakó közül 9-en érkeztek Szlovéniából, a többi résztvevő jellemzően Budapestről, valamint Vas és Zala megyéből látogatott a településre. A tábor ideje alatt a fiatalok elsajátíthatták a zsúpkészítés technikáját, megismerték a cséplés, kettőzés, magtisztítás folyamatait. A résztvevők süttöttek kenyeret, utazhattak lovaskocsin, és lehetőségük volt korongozásra, szalmafonásra, nemezelésre és kosárfonásra is, mely programok végén mindenki hazavihette a saját maga által készített tárgyakat. A kézműves foglalkozásokat szakképzett mesterek tartották.

A programok során a résztvevők megtapasztalhatták milyen egy közösség tagjaként csapatban dolgozni közösségi célokért. A fiatalok munkájának köszönhetően a tábor végére elkészült a szőlőhegy két bejáratánál egy-egy hegyi kapu, valamint két préház sározásának javítására is sor került. A többnapos nemzetközi tábor a néprajzi értékek, hagyományok megismertetésén túl hozzájárult a két ország fiataljai közötti együttműködés erősítéséhez is.

A táborról röviden:

Tevékenységek:

Hegyi kapu-állítás (famunkák, fonás-technika elsajátítása)

Préház-sározás

Zsúpkészítés: cséplés, kettőzés, zsúpfelkötés)

Magtisztítás

Gabonaőrlés

Kenyérsütés

Bográcsos főzés

Pogácsasütés

Korongozás

Kosárfonás

Nemezelés

Szalmafonás

KUTATÁSI
TEVÉKENYSÉGEK A
PROJEKT KERETÉN
BELÜL

Tanösvény bejárás
Lovaskocsikázás
Kerékpártúra Alsóújlakra (őshonos állatok megtekintése)

Előzetesen jelentkező száma: 28 fő

Résztevők száma: 22 fő

Szlovéniából: 9 fő
Budapestről: 9 fő
Vas megyéből: 3 fő
Zala megyéből: 1 fő

Kor szerinti megoszlás:

18-21 éves kor között 20 fő
16 éves 2 fő

Outputok:

2 db elkészített hegyi kapu
2 sározott, felújított préház
Résztevők által font kosarak
Résztevők által készített szalmatárgyak
Résztevők által készített nemez-eszközök
Résztevők által agyagból készített tárgyak

Foto / fotó:
Ákos Zágorhidi Czigány

Zágorhidi Czigány Ákos
projektkoordinátor
Hegypásztor Kör

2. lokalni tabor v Veržēju

V času med 17. in 22. oktobrom je v Veržēju potekal že drugi lokalni tabor v okviru projekta Rokodelska akademija, ki je sofinanciran iz 1. Javnega razpisa OP SI-HU.

Tokrat je bilo v tabor aktivno vključenih 13 študentov in dijakov, ki so prihajali iz različnih strokovnih področij. Prav pisana družčina znanja je omogočala, da smo dosegli zastavljene cilje. Potek tabora je bil načrtan v delu štirih skupin – dveh terenskih, kjer so študentje raziskovali posamezne rokodelce oz. obiskovali posameznike iz lokalnega območja, ki so s svojim delom bili vpeti v dogajanje kraja, kjer živijo. 3. skupina udeležencev je večino svojega časa preživela v kovaški delavnici, kjer so urejali in dokumentirali kovaške predmete. Nekaj udeležencev pa je oblikovalo skupino, ki je raziskovala literarne vire, ki omenjajo rokodelske spretnosti, predvsem v pomurskem okolju.

Z obiskom Pokrajinskega muzeja Murska Sobota smo zaključili še eno uspešno izvedeno aktivnost in si obljubili, da se ob priložnosti spet srečamo.

REZBAR DANI RAJH
DANI RAJH FAFARAGÓ

Foto / fotó: Mateja Huber

Ivan Kuhar
Center DUO Veržej

UDELEŽENCI TABORA
A TÁBOR RÉSZTVEVŐI

Foto / fotó: arhiv ZMV

2. helyi tábor Veržejben

Október 17-e és 22-e között zajlott, Veržejben a Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 1. kiírásában támogatott, Kézműves Akadémia projekt keretén belül szervezett, második helyi tábor.

A tábor munkájában, különböző szakterületekről érkező, 13 diák és egyetemista vett részt. Éppen ez a színes tudástár biztosította a kitűzött célok elérését. A tábor lebonyolítását négy csoportban terveztük – két csoport terepen működött, az egyetemisták felkeresték a térség kézműveseit, illetve az ott lakó egyéneket, akik bármilyen módon részt vettek a saját környezetük alakításában. A résztvevők harmadik csoportja a legtöbb időt a kovácsműhelyben töltötte, ahol a kovácsszerszámokat rendezte és vette jegyzékbe. Néhány résztvevő pedig egy negyedik csoportot alakított, amely az elsősorban a muravidéki kézművességet megemlítő forrásokat tanulmányozta.

Az újabb sikeres tevékenységet a muraszombati Tartományi Múzeumban tett látogatással, és azzal az ígérettel zártuk, hogy alkalomadtán, újra találkozunk.

SODARSKA DELAVNICA
KÁDÁRMŰHELY

Foto / fotó: Saša Miklošič

Ivan Kuhar
Center DUO Veržej

Raziskovanje rokodelske dediščine

Pokrajinski muzej Murska Sobota nadaljuje z izvajanjem svoje osrednje dejavnosti v projektu, tj. z raziskovanjem in ohranjanjem rokodelske dediščine. V okviru terenske raziskave smo obiskali posamezne pletarke iz koruznega ličja in s tem zbrali terensko gradivo, ki ga bomo uporabili pri izdelavi kratkih spremnih besedil za novo nastale rokodelske izdelke iz koruznega ličja, ki jih je v okviru projekta razvil partner Zadruga Pomelaj. Posneli smo drugi etnografski film o rokodelki, ki s tehniko pletenja iz koruznega ličja plete izdelke iz odpadnih plastičnih materialov ter jih na ta način predela v uporabne izdelke.

Z Zavodom Marianum Veržej smo strokovno sodelovali pri drugem lokalnem etnološkem taboru. Tokrat smo poleg rokodelcev v terensko delo vključili tudi določene posameznike, ki so dobri poznavalci svojega okolja in so nam posredovali podatke o rokodelski dejavnosti v preteklosti. Te podatke smo prav tako iskali v raznih pisnih virih, ki so nam bili na razpolago (npr. časopisi).

Strokovno smo pomagali tudi pri dejavnosti razvoja izobraževalnih programov za rokodelstvo. Izvedli smo predavanje, ki predstavlja del teoretičnega usposabljanja za izbrane rokodelske poklice. Udeležencem smo predstavili rokodelsko dediščino v Pomurju, smernice za sodobno rokodelstvo ter na praktičnih primerih predstavili etnološka merila za vrednotenje kvaliteten rokodelskih izdelkov.

Mateja Huber
Pokrajinski muzej Murska Sobota

OLGA ROPOŠA PRIKAZUJE
PLETENJE IZ KORUZNEGA
LIČJA, GOMILICA, 22.9.2010.
OLGA ROPOŠA BEMUTATJA
A CSUHÉFONÁST, GOMILICA,
2010.9.22., MÚZEUMI
ARCHÍVUM

Foto / fotó: Fototeka muzeja

A kézműves örökség kutatása

A muraszombati tartományi múzeum folytatja a projekt keretén belüli fő tevékenységét, azaz a kézműves örökség kutatását és megőrzését. A terepkutatás során ellátogattunk néhány csuhéfonóhoz, és begyűjtöttük azt az anyagot, amelyet a projekt keretén belül, a Pomelaj szövetkezet projektpartnernél kifejlesztett, kukoricacsuhéból készült, új kézműves termékekhez mellélt kísérőszövegben fogunk felhasználni.

Elkészült a második néprajzi film, éspedig egy kézművesről, aki csuhéfonás technikával, hulladék műanyagból fon, és ily módon, a hulladékot, használati tárggyakká alakítja.

A Veržejci Marianum Intézettel szakmailag együttműködve, részt vettünk a második helyi néprajzi tábor szervezésében. Ebből az alkalomból, a kézművesek mellett, a terepmunkába bevontunk olyan egyéneket is, akik jól ismerik saját környezetüket, így adatközlőként, számos információval szolgáltak a környezetükben korábban működő kézművesekről, illetve ezek tevékenységéről. Az ilyen adatok után, a rendelkezésünkre álló, különböző írásos forrásokban (pl. újságokban) is kutattuk.

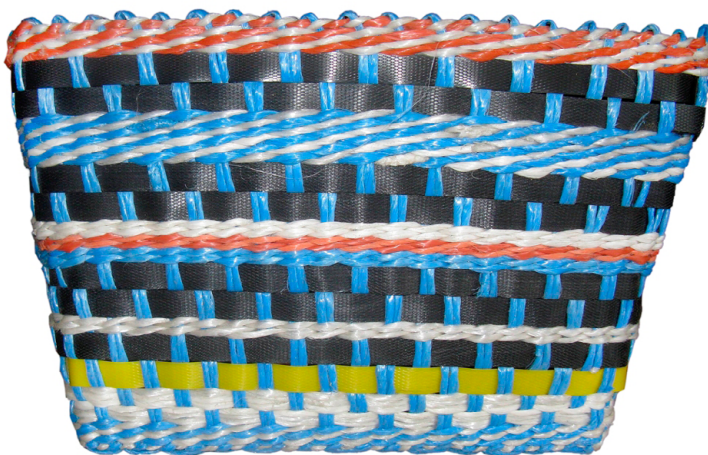
Szakértői támogatást nyújtottunk a kézműves képzési programok kidolgozásához is. Lebonyolítottunk egy előadást, amely a választott kézműves szakmák elméleti oktatásának részét képezi. A résztvevőknek

bemutattuk a muravidéki kézműves örökséget, a korszerű kézművesség irányelveit és gyakorlati példákon ismertettük a minőségi kézműves termékek értékelési kritériumait.

*Mateja Huber
Tartományi Múzeum,
Muraszombat*

ŠE NEDOKONČANI IZDELEK
IZ ODPADNIH PLASTIČNIH
MATERIALOV ANE ULEN,
MURSKI ČRNCI, 18.6.2010.
ANA ULEN
ULLADÉKMŰANYAGBÓL
KÉSZÍTETT, MÉG FÉLKÉSZ
TERMÉKEI, MURSKI ČRNCI,
2010.6.18.

Foto / fotó: Fototeka muzeja

Usposabljanje NPK Pletar

Zavod Marianum Veržej, Center DUO je skupaj z drugimi partnerji v projektu Rokodelska akademija razpisal pilotna usposabljanja za različne poklice domače umetnostne obrti. Usposabljanja, ki se pripravljajo predvsem s strokovno podporo Centra za poklicno izobraževanje RS, ponujajo udeležencem znanja, ki jih zahtevajo posamezne nacionalne poklicne kvalifikacije za določen poklic.

V Centru DUO smo tako v novembru začeli z usposabljanjem za NPK Pletar. V usposabljanje so se vključile predvsem ženske s podeželja, saj večina udeleženk prihaja iz društva kmečkih žena, ki deluje v lokalnem območju. Srečujejo se tedensko, ob ponedeljkih, tako da pričakujemo, da se bo izobraževanje potegnilo čez celoten zimski čas. Poleg praktičnega dela, ki poteka pod vodstvom rokodelcev, bodo spoznale tudi teoretične vsebine, ki jih deloma načrtujemo v skupnih aktivnostih z ostalimi projektnimi partnerji.

Z veseljem ugotavljamo, da je veliko povpraševanje po naših programih usposabljanja, predvsem z razlogom, da znanja, ki jih imajo naši rokodelci lahko prenašamo tudi v prihodnje rodove.

*Ivan Kuhar
Zavod Marianum Veržej, Center DUO*

**PRVA
USPOSABLJANJA
ZA ROKODELSKE
POKLICE**

POMELAJ
Foto / fotó: Bernarda Raščan

V okviru projekta AC smo 15. 11. 2010 začeli s pilotnim usposabljanjem za pletarja, ki zajema tri področja, in sicer ličje, slamo in šibo. Udeleženci so v večini brezposelni, ki si želijo pridobiti znanja in spretnosti iz področja rokodelstva, prihajajo iz lokalnega kot tudi širšega okolja, prijavi so se v večini za vsa področja, nekateri pa tudi samo za posamezno področje, saj program omogoča modularno vključevanje v program usposabljanja. Usposabljanje poteka vsak dan, pri tem smo upoštevali želje udeležencev, saj nekateri prihajajo od daleč in so nastanjeni v bližnjih prenočiščih. Praktični del usposabljanja za področje ličja poteka na sedežu zadruga in je v polnem teku, za ostala področja slama, šiba in teoretični del pa bomo izvedli ob pomoči podizvajalca in ostalih partnerjev projekta. Usposabljanje za naslednjo skupino imamo predvideno v začetku naslednjega leta, prihajajo že tudi nove prijave.

*Dragica Horvat
Direktorica Zadruga Pomelaj*

POMELAJ

Foto / fotó: Bernarda Raščan

Fonó OKJ-képzés

ELSŐ KÉZMŰVES
SZAKMÁKAT
OKTATÓ KÉPZÉSEK

A Veržej Mariantum Intézet Center DUO egysége, a Kézműves Akadémia projektpartnereivel együttműködve kiírta a különböző kézműves szakmákkal kapcsolatos kísérleti képzéseket. A többnyire a Szlovén Köztársaság Szakképzési Központjának szakmai támogatásával szervezett képzések, a résztvevőknek, az Országos Képzési Jegyzékben, az adott szakmával kapcsolatosan meghatározott tudást biztosítják.

A Center DUO így novemberben megkezdte a fonó OKJ-s képzés lebonyolítását. A képzésen többnyire vidéki nők vesznek részt, vagyis többségük a paraszt nőknek a helyi környezetben működő egyesületéből érkezett. Hetente, hétfőnként találkoznak, a képzés így várhatóan a teljes téli időszakra kiterjed. A kézművesek által vezetett gyakorlati munka mellett megismerkednek azokkal az elméleti tartalmakkal is, amelyeket részben, a többi projektpartnerrel együttműködve fogunk elkészíteni.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy képzési programjaink iránt nagy az érdeklődés, és ezzel esély van arra, hogy a kézműves tudást, az új nemzedékekre is sikerül átörököteni.

*Ivan Kuhar
Marianum Intézet Veržej, Center DUO*

Az AC projekt keretén belül, 2010.11.15-én kezdtük meg a kísérleti fonóképzést, éspedig a csuhé-, szalma- és vesszőfonás kategóriában. A résztvevők többnyire, a szűkebb helyi és szélesebb környezetből érkező munkanélküliek, akik részben az összes kategóriát, részben pedig, mivel ezt a moduláris képzési program lehetővé teszi, az egyes kategóriákat választották. A képzés naponta folyik, hiszen figyelembe vettük a távolabbról érkező, és a közelben elszállásolt résztvevők kívánságait is.

A csuhéfonás gyakorlati része a szövetházat székelyén jelenleg is zajlik, a szalma- és vesszőfonás gyakorlati részét és az elméleti képzést alvállalkozóval, és a többi projektpartner segítségével valósítjuk meg.

A következő csoport képzésének kezdetét a jövő év elején tervezzük, közben már érkeznek az új jelentkezések is.

*Dragica Horvat
a Pomelaj Szövetkezet igazgatója*

Usposabljanje vodij ljudskih igralnic

Društvo za ljudsko umetnost županije Zala je organizirala 120 urni tečaj za 19 pedagoških delavcev, ki so se udeležili usposabljanja in tako pridobili potrdilo o izobrazbi vodje ljudskih igralnic.

Poleg teoretičnih znanj so udeleženci tečaja pridobili tudi praktična znanja. Teoretični del je vseboval gradivo etnološkega značaja, v okviru tega so udeleženci spoznali skupnosti zgodovinske Madžarske, strukturo naselij, tipe hiš, ljudsko pohištvo, nošo, praznične dneve in družinske praznike ter z njimi povezane običaje, ljudsko pesniško ustvarjalnost in verovanja, kar jim bo omogočilo predajo teh znanj na različnih delavnicah.

V okviru praktičnega usposabljanja so pedagoški delavci izdelovali igrače in uporabne predmete iz že znanih naravnih surovin, kot je volna, rogoz, šibje, slama, ličje, usnje, stekleni biseri, glina in rastline. V okviru teoretičnega usposabljanja so se naučili izdelati predmete za naše praznike, kot je emblematični adventni venec, okraske za božično drevo in jaslice ter seveda tudi povezane tehnike vlivanja sveč, peke medenjakov in barvanja jajc. V posebnem modulu so pridobili znanja o delu z otroki na prostem. Mednje spada izdelava zmaja, nabiranje zdravilnih in barvilnih zelišč, peka in kuhanje na prostem, nomadsko tkanje, rezbarjenje.

Izobraževanje je bilo sklenjeno z dvajset strani dolgo pisno zaključno nalogo ter ustnim in praktičnim izpitom, kjer so udeleženci morali predstaviti tudi predmete, ki so jih izdelali v času izobraževanja.

S pridobitvijo potrdila o izobrazbi lahko pedagoški delavci otroke in mlade poučujejo osnove ljudskih umetnosti na šolah in v vrtcih, v okviru šolskih in izvenšolskih dejavnosti.

DRUŠTVO ZA LJUDSKO
UMETNOST ŽUPANIJE ZALA
Fotofotó: Dala Hajnalka

Hajnalka Dala
Projektna koordinatorka
Društvo za ljudsko umetnost županije Zala

Népi játszóházvezetők képzése

A Zala Megyei Népművészeti Egyesület 19 fő pedagógus számára tette lehetővé, hogy 120 órás, tanúsítványt nyújtó képzés keretében népi játszóházvezetői végzettséget szerezzenek.

A tanfolyamnak, a gyakorlati ismeretek elsajátítása mellett az elméleti képzés is része volt. Elmélet alatt néprajzi ismereteket értünk, ahol a történelmi Magyarország népcsoportjairól, a település szerkezetéről, háztípusokról, népi bútorzatról, viseletekről, az évközi és a családi ünnepi szokásokról, népköltészetéről, néphitekről tanulhattak olyan mélységben, hogy a foglalkozások alkalmával tovább tudják adni.

Gyakorlati képzés alatt a pedagógusok a már ismert természetes alapanyagokból, - mint a gyapjú, gyékény, vessző, szalma, csuhé, bőr, gyöngy, agyag, növények,- játékokat és használati tárgyakat készítettek. Az elméleti felkészítéssel összhangban megtanulták elkészíteni az Ünnepeinkre való készülődés tárgyait, mint az emblemikus adventi koszorút, karácsonyfa-díszeket, betlehemet, a hozzá kapcsolódó technikákat, mint a gyertyamártást, mézeskalács készítést, tojásfestést. Külön modult képezett a gyerekek szabadban való időtöltésével kapcsolatos foglalkozások elsajátítása. Ide tartozik a sárkánykészítés, gyógy-és festőnövények gyűjtése, sütés-főzés, nomád szövés, faragás.

A képzés egy 20 oldalas záró dolgozattal, szóbeli és gyakorlati vizsgával zárult, ahol az évközben elkészített tárgyakat is kötelezően be kellett mutatniuk.

A végzettség megszerzésével, a pedagógusok iskolákban, óvodákban, tanórai kereteken kívül és belül taníthatják a népi kismesterségek alapjait gyerekeknek, fiataloknak.

*Dala Hajnalka
projekt- koordinátor
Zala Megyei Népművészeti Egyesület*

ZALA MEGYEI
NÉPMŰVÉSZETI EGYESÜLET
Fotóffotó: Dala Hajnalka

Pilotna šola v naravi

Zavod Marianum Veržej, s svojo podenoto Centrom DUO, želi ponuditi čim bolj celovito ponudbo ohranjanja in prenašanja znanja rokodelskih vsebin, predvsem pa v otrocih na tak način vzbujati željo spoznavanja rokodelskih poklicev in ceniti kvalitetne izdelke domače umetnostne obrti.

Tako smo v oktobru izvedli prvo pilotno šolo v naravi – seveda z domačo šolo – OŠ Veržej. Program je bil poseben tudi zato, ker so v rokodelskih delavnicah sodelovali otroci vseh oddelkov, od 1. do 9. razreda. Učenci so tako obdelovali glino, modelirali in na vretenu, pletli iz ličja, filcali in izdelovali izdelke iz krep papirja. Prav posebno doživetje pa je bilo v čebelarskem muzeju, kjer so najprej okusili in spoznali pridelavo medu, nato pa so še skupaj z rokodelko izdelovali lectovo srce. Ena od skupin učencev pa se je preizkusila tudi v peki perez, pozneje pa so si ogledali edinstven mlin na Muri – Babičev mlin.

S prvo skupino smo tako postavili trdne temelje programa šole v naravi in že z veseljem pričakujemo učence tudi z drugih osnovnih šol.

*Ivan Kuhar
Center DUO Veržej*

Foto / fotó: Ivan Kuhar

Kísérleti természeti iskola

A Veržej Mariantum Intézet és a Center DUO egységének célja az olyan átfogó örökségvédelmi megoldások biztosítása, amely lehetővé teszi a kézműves mesterségek megőrzését, illetve a tudás átadását, különösen pedig a gyerekek körében megismertetni a kézműves szakmákat, illetve megtanítani őket a minőségi kézműves iparművészeti termékek megbecsülésére.

Októberben– természetesen a helyi, veržej általános iskolával együttműködve, így lebonyolítottuk az első természeti iskolát. A program azért is sajátos volt, mivel a kézműves műhelyek résztvevői között, az összes általános iskolai tagozat, az 1-től a 9-ik osztályig, képviseltette magát. A tanulók agyagot formáltak, modelleztek és korongoztak, csuhéból és krepp papírból készítettek különböző tárgyakat és nemezeltek. Különleges élmény volt a méhészeti múzeum látogatása, ahol a mézkóstolót követően megismerték, hogyan készül a méz, majd a kézművessel együtt mézeskalácsszívet készítettek. A tanulók egy másik csoportja pedig perecet sütött, majd ellátogatott az egyedi murai Babič vízimalomba.

A tanulók első résztvevő csoportjával így megteremtettük a természeti iskola szilárd alapjait, és örömmel várjuk más általános iskolák tanulóit is.

*Ivan Kuhar
Center DUO Veržej*

Mojstrske delavnice

OPREMLJANJE ROKODELSKIH DELAVNIC

V okviru projekta je društvo Hegypásztor Kör sprejelo obveznost vzpostavitve mojstrskih delavnic, kar zajema nabavo opreme, potrebne za delavnico slamokrovstva ter za pletarsko in lončarsko delavnico.

Oprema za delavnico slamokrovstva je bila nabavljena do roka, 30. junija 2010. Ob podpori projekta smo nabavili predstavitveno streho za demonstracijo slamnate kritine, kjer lahko predstavimo in usposabljammo za dela pokrivanja s slamo, in specialno napravo za mlačev in čiščenje semen, kar pomeni, da je treba snope, povezane ob žetvi zrahljati ter ročno naložiti v napravo, ki izloči in očisti seme, slame pa ne poškoduje. V delavnici so postavljeni tudi panoji, na katerih predstavljamo posamezne faze pridobivanja slame za kritino.

Oprema za pletarsko in lončarsko delavnico bo predvidoma nabavljena do konca leta 2010. V pletarski delavnici bo na voljo oprema za pletenje iz ličja in šibja, opremili pa bomo tudi lončarsko delavnico, v kateri se bodo izvajali programi in usposabljanja na ljubiteljski ravni.

*Ákos Zágorhidi Czigány
projektni menedžer*

Foto / fotó: Ákos Zágorhidi Czigány

Mesterségek műhelye

A projekt keretében a Hegypásztor Kör mesterségek műhelyének kialakítását vállalta, amely zsúpkészítő műhely valamint fonó- és fazekas műhely berendezéséhez szükséges eszközök beszerzését foglalja magában.

A zsúpkészítő műhely berendezési eszközei 2010. június 30-i határidővel beszerzésre kerültek. A projekt támogatásával vásároltunk többek között egy zsúptetőt demonstráló bemutató tetőt - melyen lehetőség van a zsúpfedés felkötésének bemutatására és oktatására -, valamint egy egyedi szerkezetű cséplő- és magtisztító berendezést is, amely elvégzi a betakarítás során előállított, majd kibontott, fellazított kékévi kézi beadagolásával a cséplés és a magtisztítás műveletét úgy, hogy a szalma közben nem roncslódik. A műhelyben színes tablók jelenítik meg a zsúpelőállítás egyes munkafolyamatait.

A fonó- és fazekas műhelyhez szükséges eszközök beszerzését a 2010-es év végéig tervezzük. A fonóműhelyben megtalálhatók lesznek a csuhéfonáshoz, szalmafonáshoz, vesszőfonáshoz szükséges kellékek, valamint a program keretében olyan fazekas műhely berendezésére is sor kerül, ahol lehetőség van hobby szintű foglalkozások és képzések lebonyolítására.

*Zágorhidi Czigány Ákos
projektmenedzser*

Foto / fotó: Ákos Zágorhidi Czigány

KÉZMŰVES
MŰHELYEK
BERENDEZÉSE

Lončarska in tkalska delavnica na Gradu

Javni zavod KP Goričko, s sedežem na gradu Grad, že od 2003 vodi svoje obiskovalce po etnološki zbirki domačih obrti in dejavnosti. Zbirka pripoveduje zgodbo vsakdanjega življenja Goričancev, ki so z naravnimi materiali, znanem in spretnostmi, znali preživeti daleč od trgovskih centrov. Letos smo v okviru projekta Rokodelska akademija naredili korak naprej in razpisali usposabljanje za lončarjenje in ročno tkanje. Izvedli smo nakup statev za tkanje, 3 kolovratov, 3 lončarskih vreten, vakumirke in peči za žganje gline. Statve so ročno delo lesostrugarja Mitje Naliča.

Z usposabljanji želimo prispevati k ohranjanju lončarstva in tkalstva med mladimi in starimi. Starejši mojstri z izkušnjami in mladi z veliko motivacije so ključ do ohranjanja dediščine in hkrati razvoja novih izdelkov.

*Nataša Moršič
JZ KP Goričko*

Foto / fotó: Stanka Dešnik

Fazekas és szövőműhely Gradon (Felsőlendva)

A gradi székhelyű Goričko Natúrpark Közintézet, már 2003 óta biztosítja a látogatók számára a kézművességgel kapcsolatos néprajzi gyűjtemény megtekintését. A gyűjtemény bemutatja azoknak a goričkoi embereknek a mindennapi életét, akik a természetes anyagok, valamint saját tudásuk és képességeik által, a kereskedelmi központoktól távol is képesek voltak biztosítani megélhetésüket. Az idén, a Kézműves Akadémia projekt keretén belül tovább léptünk, és kiírtuk a fazekas- és kézi szövés képzést. Beszereztük a szövőszéket, 3 rokkát, 3 fazekaskorongot, a vákuumozót és az égetőkemencét. A szövőszék Mitja Nalič faesztergályos mester kézimunkája.

A képzések célja mind a fiatalok, mind az idősek körében népszerűsíteni és megőrizni a fazekas- és szövő hagyományokat. A tapasztalt idősebb mesterek tudása és fiatalok motiválása képezi az örökség megőrzésének, és az új termékek fejlesztésének zálogát.

*Nataša Moršič
JZ KP Goričko*

Foto / fotó: Stanka Dešnik

Opremljanje Muzej Savaria

Muzejska vas Železne županije v Szombathelyu je največje etnološko razstavišče na prostem v zahodnem Prekdonavju in prikazuje življenje po vaseh Železne županije v minulih dvesto petdesetih letih. Vendar pa kmečko življenje davnih časov, ter bogata etnološka in naravna dediščina zahodnega mejnega območja, ni na ogled le v obliki stalnih razstav, ampak tudi v obliki rokodelskih delavnic, muzejskih šolskih ur, občasnih sejmov in folklornih prireditev, kjer lahko postanemo del živega izročila. Značilnosti pokrajine južnega dela Železne županije in grajene kulturne dediščine pokrajine Őrség, ki sega tudi v Slovenijo, ohranja naša ograjena kmečka hiša v muzeju na prostem v naselju Szalafő, v kateri želimo vzpostaviti prvo fazo našega celovitega sistema rokodelskih delavnic. V hlevskih prostorih oziroma shrambah bomo uredili rezbarsko, tkalsko in lončarsko delavnico, oziroma delavnico za izdelovanje metel in krtač. V sedanjem projektnem obdobju smo pripravili načrte za sistem delavnic in začeli z nabavo potrebne opreme, tako da bo odprtje ob sejmu sv. Jurja leta 2011 (16.-17. aprila).

Péter Illés

Uprava muzejev Železne županije – Muzej Savaria

LOŃČAR V MUZEJSKI VASI
ŽELEZNE ŽUPANIJE, PRI
PEČI ZA ŽGANJE LOŃČEVINE.
VELIKI DRŽAVNI SEJEM
OB DNEVU SV. MARTINA,
SZOMBATHELY, 6.-7.
NOVEMBER 2010.
FAZEKAS A VASI
MÚZEUMFALUBAN
A SZALAFŐI HÁZ
BOGYLAKEMENCÉJÉNÉL.
SZENT MÁRTON NAPI
ORSZÁGOS NAGYVÁSÁR,
SZOMBATHELY, 2010.
NOVEMBER 6-7.
Foto / fotó: SAVARIA
MÚZEUM

Opremljanje Muzej Savaria

A szombathelyi Vasi Múzeumfalu a Nyugat-Dunántúl legnagyobb szabadtéri néprajzi kiállítóhelye, mely bemutatja miként éltek Vas megye falvaiban az elmúlt kétszázötven évben. A régi korok paraszti világa, a nyugati határvidék sokszínű néprajzi és természeti öröksége azonban nem csak állandó kiállításokban fedezhető fel, hanem kézműves foglalkozásokon, múzeumi órák keretében, valamint szezonális vásárokon és folklór rendezvényeken válik valóban átélhetővé. A jellegzetes dél-vasi történeti kistáj, a Szlovéniába átnyúló Őrség népi építészeti emlékeit a szalafői kerített házunk őrzi, melyben a projektnek köszönhetően a komplex kézműves műhelyrendszerünk első ütemét kívánjuk kialakítani. Az épület istállói és kamrai alakulnak át élő faragó, takács, fazekas és kefekötő műhelyekké. Ebben a projektidőszakban végeztük a műhelyrendszer tervezését és megkezdtuk a szükséges eszközök beszerzését, így átadására a 2011. évi Szent György napi kézműves vásáron (Április 16-17.) kerül sor.

Illés Péter

Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága – Savaria Múzeum

PRODAJALCI IN
BARVANJE LONČEVINE V
MUZEJSKI VASI ŽELEZNE
ŽUPANIJE, PRI HIŠI IZ
NASELJA SZALAFŐ.
VELIKI DRŽAVNI SEJEM
OB DNEVU SV. MARTINA,
SZOMBATELY, 6.-7.
NOVEMBER 2010.
ÁRUSOK ÉS KERÁMIA
FESTÉS A VASI
MÚZEUMFALUBAN A
SZALAFŐI HÁZNÁL.
SZENT MÁRTON NAPI
ORSZÁGOS NAGYVÁSÁR,
SZOMBATELY, 2010.
NOVEMBER 6-7.
Foto / fotó: SAVARIA
MÚZEUM

Uspešen rokodelski dizajn v Zali

ROKODELSKI DIZAJN

Društvo za ljudsko umetnost županije Zala (Zala Megyei Népművészeti Egyesület) je uspešno sklenil dejavnost razvijanja rokodelskih izdelkov, ki je v projektu Rokodelske akademije prepoznan pod nazivom Rokodelski dizajn.

Naše društvo je z dejavnostmi, katerih cilj je ob uporabi tradicionalnih tehnik ustvariti 30 novih, kakovostnih uporabnih predmetov, v skladu s sodobnimi pričakovanji, začelo 24. oktobra 2009. Rokodelski dizajn se je pri partnerju iz županije Zala začel s tečajem, v okviru katerega je bilo izvedenih 5 delavnic. Udeleženi rokodelci so v prvi vrsti spoznavali prijeme praktičnega načrtovanja novih predmetov. Navdih so pridobivali tudi na strokovnih ekskurzijah, ki smo jih organizirali v Kaposvár, Bratislavo in k našim projektnim partnerjem, v Zadrugo Pomelaj v Malo Polano. Samo ustvarjanje je potekalo v delavnicah udeleženih rokodelcev, vendar smo organizirali še nadaljnjih 5 srečanj, ki smo jih poimenovali posvetovalni dnevi, saj so se udeleženci lahko posvetovali s strokovnim vodjem rokodelskega dizajna. Predmete, ki so bili izdelani v tem ustvarjalnem procesu, je 30. oktobra 2010 ocenila štiri članska strokovna žirija, ki je izbrala 30 najbolj primernih rokodelskih predmetov, ki so dejansko rezultat rokodelskega dizajna in bodo prihodnje leto predstavljeni na potujoči razstavi.

Foto / fotó: István Sepsi

*Hajnalka Dala
Projektna koordinatorka
Društvo za ljudsko umetnost županije Zala*

Sikeres termékfejlesztés Zalában

A Zala Megyei Népművészeti Egyesület sikerrel zárta termékfejlesztési tevékenységét, melyet a nemzetközi közönség kézműves design néven ismer.

Egyesületünk tavaly, 2009. október 24-én kezdte el úttörő tevékenységét, melynek célja, a hagyományos technikai megoldások használatával, a mai kor igényeinek megfelelő, színvonalasan kivitelezett, 30 db új használati tárgy létrehozása volt. A zalaiai termékfejlesztése, egy 5 alkalomból álló kurzussal kezdődött. A résztvevő népművészek elsősorban tervezési gyakorlatokon keresztül készültek fel az új tárgyak létrehozására. Inspirációkat nyertek a tevékenységhez kapcsolódó szakmai tanulmányutakból, mely Kaposváron, Pozsonyban, és szlovén partnerünknel, Mala Polanában valósultak meg. Az alkotás, a résztvevő népművészek saját műhelyeiben történt, de további 5 alkalommal, melyeket konzultációs napoknak neveztünk el, tanácskozhattak a termékfejlesztés szakmai vezetőjével. A folyamat során elkészült tárgyak, végül 2010. október 30-án 4 főből álló zsűri elé kerültek, akik a legjobbnak minősített 30 db kézműves tárgyat kiválogatták az elkészült alkotások közül, melyek a termékfejlesztés végeredményét képezik, és a jövő évben kezdődő vándorkiállítás részévé válnak.

*Dala Hajnalka
Projekt- koordinátor
Zala Megyei Népművészeti Egyesület*

TERMÉKFEJLESZTÉS

Foto / fotó: István Sepsí

Priložnostne razstave v Mali Polani

MIŠKOVA POT
MIŠKO ÚTJA

Foto / fotó: Tanja Horvat

OBISK IZ SRBIJE
SZERBIAI LÁTOGATÓK

Foto / fotó: Tanja Horvat

V okviru različnih dogodkov smo na sedežu zadruga Pomelaj pripravili priložnostne promocijske razstave rokodelskega dizajna z namenom, da se aktivnost predstavi čim širšemu krogu ljudi.

Prvi dogodek v okviru katerega smo pripravili razstavo je bil Pohod po Miškovi poti, ki ga je organiziralo v soboto, 16. 10. 2010 Planinsko društvo Lendava. Na razstavi so bili tako predstavljeni novo razviti kot tudi nadgrajeni že obstoječi izdelki na razstavnih elementih, ki so bili prav tako razviti v okviru aktivnosti Rokodelski dizajn. Razstavo si je ogledalo čez 350 pohodnikov in drugih obiskovalcev. V okviru razstave smo obiskovalcem predstavili preko prikaza, kako nastajajo rokodelski izdelki tudi aktivnosti, ki se bodo še odvijale v okviru projekta, za primer usposabljanja, natečaji ipd. Obiskovalci so imeli na razpolago tudi zloženke in izdana glasila Rokodelske akademije.

V soboto, 23. 10. 2010 smo ob obisku štiridesetih predstavnikov pobratene Občine Senožeti prav tako pripravili promocijsko razstavo aktivnosti rokodelski dizajn in jo popestrili tudi z možnostjo, da se zainteresirani gostje preizkusijo v ročnih spretnostih.

18. 11. 2010 smo gostili 7 predstavnikov partnerjev projekta »Do trajnostnega razvoja podeželja okrožij Jablanice, Pirota in Zaječarja, s praktičnim uvajanjem modela »PRJ« iz Srbije in enega predstavnika vodilnega partnerja iz Kranja. Partnerjem smo predstavili projekt in projektne aktivnosti. Največ zanimanja pa so poželi novo razviti in nadgrajeni že obstoječi izdelki rokodelskega dizajna. Partnerjem smo ponudili tudi promocijski material.

Pripravljene razstave spremlja tudi knjiga vtisov v katero obiskovalci lahko vpišejo svoje občutke, videnja, mnenja o razstavljenih izdelkih in tudi o samem pomenu rokodelstva.

Pa še vtis, ki so ga zapisali obiskovalci:

Goričak, 30. 9. 2010: Iskrene čestitke ob taki izvirnosti. Pogumno in uspešno še naprej! Veliko ustvarjalnosti in novih idej želim. Podeželje je res prekrasno ob takšnih in podobnih razstavah. Super. *Ivica Orešnik*

16. 10. 2010: Primer, kako postanejo tradicionalni izdelki uporabni tudi v sodobnem času, še vedno pa nosijo s sabo svojo zgodbo in izvirnost, dokazujete Vi s svojim delom. Le tako naprej! *Svis d.o.o.*

*Dragica Horvat
Direktorica zadruga Pomelaj*

Tiskovna Alkalmi kiállítások Mala Polanában

A különböző események keretén belül, a Pomelaj szövetkezetben alkalmi promóciós kiállításokat szerveztük, amelyek célja a termékfejlesztés során létrejött tárgyak minél szélesebb körben történő népszerűsítése.

Az első olyan esemény, amelyhez kapcsolódóan megszerveztük a kiállítást is, a lendvai hegymászó egyesület által, 2010.10.16-án szervezett Miško-túra volt. A kiállításon, a szintén a termékfejlesztés keretén belül kialakított kiállítási elemeken mutattuk be az újonnan kifejlesztett, illetve a már létező és továbbfejlesztett termékeket. A kiállítást több mint 350 túrázó és egyéb látogató tekintette meg. A kiállítás keretén belül, a kézműves termékek készítése mellett, a látogatóknak bemutattuk a projekt keretében tervezett tevékenységeket is, mint például a képzéseket, oktatásokat, foglalkozásokat, stb., úgyszintén felkínáltuk nekik a projektet bemutató leprellőkat és a Kézműves Akadémia már megjelent híradóját. 2010.10.23-án a Senožeti testvérváros negyven képviselőjének látogatása során szintén promóciós kiállítást készítettünk a termékfejlesztés során készített tárgyakból, majd lehetővé tettük számukra, hogy ők is kipróbálják kézügyességeiket.

2010.11.18-án vendégül láttuk a Szerbiában megvalósuló, Jablanica, Pirot és Zaječar városok és környékük fenntartható vidékfejlesztési projektjének hét képviselőjét, illetve a projekt kranji vezető partnerének képviselőjét. A partnereknek bemutattuk a projektet és a projekttevékenységeket. A legnagyobb érdeklődés ebben az esetben is az újonnan kifejlesztett, illetve továbbfejlesztett kézműves termékeknek szólt. A partnereknek felkínáltuk a promóciós anyagokat is.

A kiállításokon mindig kihelyezzük a vendégkönyvet is, amelybe a látogatók beírhatják a kiállított tárgyakkal, és magával a kézművességgel kapcsolatos véleményüket és észrevételeiket.

Következzék két látogatói bejegyzés:

Goričak, 2010.9.30.: Őszintén gratulálok az eredeti megoldásokhoz. Csak így tovább, sok bátorságot, sikert, alkotószellemet és új ötleteket kívánok! Ilyen és hasonló kiállításoknak köszönhetően is szép a vidéki élet. Csodálatos.

Ivica Orešnik

2010.10.16.: Az önök munkája a legjobb bizonyítéka annak, hogy a hagyományos termékek napjainkban is használható, ugyanakkor megvan a saját történetük és eredetiségük. Csak így tovább.

Svis d.o.o.

*Dragica Horvat
a Pomelaj Szövetkezet igazgatója*

RAZSTAVA AC
IN OBISKU IZ SENOŽETOV
AC KIÁLLÍTÁS ÉS SENOŽETEI
LÁTOGATÓK

Foto / fotó: Tanja Horvat

PROMOCIJSKE
AKTIVNOSTI
IN MREŽENJE
PROJEKTA
ROKODELSKA
AKADEMIJA

ZAVOD MARIANUM VERŽEJ
- CENTER DUO
Foto: Ivan Kuhar

MARIANUM INTÉZET
VERŽEJ - CENTER DUO
Fotó: Ivan Kuhar

Obiskali so nas predstavniki projekta CeRamlCa

V četrtek, 14. oktobra 2010, je prostore Centra DUO Veržej obiskalo okoli 40 predstavnikov oz. udeležencev projekta CeRamlCa (program Interreg IVC), ki so si na študijskem potovanju v Sloveniji ogledovali primere dobre prakse na področju keramičarstva in lončarstva ter rokodelstva na splošno. Obiskovalcem smo na kratko orisali namen in glavne aktivnosti projekta Rokodelska akademija, povabili pa smo jih tudi v Galerijo DUO na ogled izdelkov več kot 50 rokodelcev iz SV Slovenije ter v kovaško delavnico.

Tatjana Vokić Vojkovič, Občina Veržej

Látogatóban nálunk a CeRamlCa projekt képviselői

2010. október 14-én, csütörtökön, Veržejbe, a Center DUO helyiségeibe látogatott a CeRamlCa projekt (Interreg IVC program) mintegy negyven képviselője, illetve résztvevője, akik szlovéniai tanulmányútjuk során ismerkedtek a kerámiakészítés és a fazekasság, valamint általában a kézművesség terén megvalósított, bevált gyakorlatokkal. A látogatónak röviden bemutattuk a Kézműves Akadémia projekt céljait és fő tevékenységeit, majd meghívtuk őket a DUO galériába, ahol megtekintették több mint ötven, északkelet szlovéniai kézműves alkotásait, valamint a kovácsműhelyt.

Tatjana Vokić Vojkovič, Veržej Önkormányzata

Promocijska razstava novo razvitih izdelkov Rokodelskega dizajna v Goričaku - Haloze

Zadruga Pomelaj, partner projekta Rokodelska akademija, je 30. septembra 2010 v kulturni dvorani Goričak (Haloze) na zaključni konferenci projekta Učeče se podeželje pripravila promocijsko razstavo izdelkov, ki so nastali v okviru Rokodelskega dizajna. Razstavljeni izdelki so pri obiskovalcih poželi veliko odobravanj in potrdili pravilen odnos do dediščine z očmi sodobnega kupca oz. uporabnika, ki vedno bolj stremi k izdelkom

uporabne vrednosti, ki izhajajo iz tradicionalne zasnove s sodobnim pridihom. Na razstavi smo obiskovalcem ponudili tudi glasila Rokodelske akademije in obiskovalce pozvali, da so zapisali svoje vtise, predloge, pohvale o razstavljenih izdelkih.

Projekt - Učeče se podeželje je nastal z namenom iskanja rešitev za pripravo skupnega modularnega programa usposabljanja, ki bi ga lahko uporabljali v različnih podeželskih okoljih. Projekt se je izvajal v podravski, pomurski in savinjski regiji na treh področjih, in sicer na področju turističnih spominkov (Pomurje), kulinarike (Savinjska dolina) in na področju vin (Podravska regija). Rezultati projekta so bili predstavljeni na zaključni konferenci projekta 30. 9. 2010 v kulturni dvorani v Goričaku v Halozah.

A KÉZMŰVES
AKADÉMIA PROJEKT
PROMÓCIÓS
TEVÉKENYSÉGEI
ÉS HÁLÓZATBA
FOGLALÁSA

POMELAJ, ZADRUGA ZA
RAZVOJ PODEŽELJA
Besedilo in foto:
Dragica Horvat

A Kézműves dizájn keretében elkészített termékek promóciós kiállítása Goričakban - Haloze

A Kézműves Akadémia projektpartnere, a Pomelaj szövetkezet, 2010. szeptember 30-án Goričak település (Haloze) kultúrtermében, a Tanuló vidék projekt záró konferenciája kapcsán, promóciós kiállításon mutatta be a Kézműves dizájn keretében elkészített új termékeket. A termékek látható elégedettséget váltottak ki a látogatók soraiban, mintegy igazolva, hogy a modern vásárló, illetve felhasználó megfelelően viszonyul a kézműves örökséghez, és egyre inkább keresi a korszerűség szellemével ötvözött, hagyományos tervezésű használati tárgyakat. A kiállítás látogatóinak felkínáltuk a Kézműves akadémia projekt kiadványait is, és megkértük őket, hogy a vendégkönyvbe írják be javaslatukat, benyomásait és véleményüket.

A Tanuló vidék című projekt célja, a különböző vidéki környezetekben alkalmazható, közös, modul alapú képzési program elkészítése. A projekt megvalósítása a Dráva menti, a muravidéki és a Savinja menti régióban, három témában, és pedig turisztikai emléktárgyak (Muravidék), gasztronómia (Savinjska dolina) és a borok (Dráva vidék) témában valósult meg. A projekteredményeket, a halozei Goričakban, 2010. szeptember 30-án szervezett, záró konferencián mutatták be.

POMELAJ
VIDÉKFEJLESZTÉSI
SZÖVETKEZET
Szöveg és fotó:
Dragica Horvat

Rokodelska akademija na Prleškem sejmu

Projekt Rokodelska akademija smo letos predstavili tudi na tradicionalnem Prleškem sejmu, ki je potekal v soboto, 14. avgusta 2010. Na stojnici sredi obnovljenega Glavnega trga smo predstavniki Prleške razvojne agencije podajali informacije in delil informacijski material, vključno z zadnjima številkama glasila Rokodelska akademija. Zanimanje za projekt je bilo precejšnje, glede na razpoložljivi material kar preveliko, saj glasila nismo mogli dati vsem, ki so si ga želeli. Zainteresirane smo napotili tudi na našo spletno stran, kjer so dosegljivi vsi podatki. Ocenjujemo, da je bilo sodelovanje projekta Rokodelska akademija na Prleškem sejmu v Ljutomeru zelo koristno za njegovo popularizacijo.

PRLEŠKA RAZVOJNA
AGENCIJA

Besedilo in foto:
Goran Ohman

FEJLESZTÉSI ÜGYNÖKSÉG
Szöveg és foto:
Goran Ohman

A Kézműves Akadémia a Prlekijai vásáron

A Kézműves Akadémia projektet, az idén bemutattuk, a 2010. augusztus 14-én, szombaton szervezett, hagyományos Prlekijai vásáron is. A felújított főtér központi részén felállított standon, a Prleška razvojna agencije képviselői tájékoztattuk a látogatókat a projektről, információs anyagokat, köztük a Kézműves Akadémia legutóbbi két híradójának számát osztottunk. A projekt iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy nem mindenkinek jutott a promóciós anyagokból, így az érdeklődőket a közös honlapunk megtekintésére biztattuk, ahol minden adat elérhető. Véleményünk szerint, a Kézműves Akadémia projekt népszerűsítése szempontjából, rendkívül hasznos volt a Ljutomeri Prlekijai vásáron történő bemutatkozás.

Promocija izobraževanj AC

Center DUO, Zavod Marianum Veržej, kot izobraževalno središče Rokodelske akademije, veliko svojih aktivnosti izvaja v promociji izobraževanja. Pri tem ugotavljamo, da je izobraževanje za rokodelske poklice kar precej iskano. Glede na prve odzive javnosti, se veliko interesentov zanima za programe izobraževanja, s katerimi bi pridobili dodatna znanja, ki bi jim služila bodisi za dodatno (popoldansko) dejavnost, oziroma aktivno preživljanje prostega časa. Nekaj interesentov vidi tudi možnost redne zaposlitve. Svoje aktivnosti izobraževanja in aktivnosti Rokodelske akademije je tako Center DUO predstavil v obliki promocijsko-strokov-

Foto / foto: Ivan Kuhar

nih predavanj, ki jih je organiziral Regionalni sklad dela za Pomurje (11. 12. 2009, skupaj z drugimi partnerji v projektu in 2. 11. 2010 samostojno s predstavitevijo usposabljanj s poudarkom na usposabljanje za lončarja in kovača), vključili pa smo se tudi v Svetovalno središče Murska Sobota, ki deluje v Centru vseživljenjskega učenja Pomurje, kjer smo se predstavili na 12. Senje za učenje, ki je potekalo 24. 10. 2010 v Murski Soboti. Svoje programe usposabljanja tako sedaj promoviramo tudi v njihovih publikacijah in na samem središču v obliki zloženek.

*Ivan Kuhar
Zavod Marianum Veržej, Center DUO*

AC képzések promóciója

A Veržej Marianum Intézet Center DUO egysége, mint a Kézműves Akadémia képzési központja, tevékenységének jó részét a képzés promóciójának szenteli. Megállapításaink szerint, meglepően nagy a kézműves képzések iránti érdeklődés. Az első visszajelzések azt mutatják, nagyon sokan érdeklődnek az olyan képzési programok iránt, amelyek segítségével olyan további képességeket szerezhetnek, amelyeket akár kiegészítő tevékenységeket folytathatnak, akár képesek lesznek hasznosan és aktívan eltölteni a szabadidejüket. Néhány érdeklődő akár vállalkozóként is foglalkozna kézműves tevékenységekkel. A Kézműves Akadémia képzési és tevékenységi programjait, a Center DUO, a Muravidéki Regionális Munkaalap által szervezett, promóciós-szakmai előadások formájában mutatta be (2009.12.11-én, a többi projektpartnerrel együtt, majd 2010.11.2-án, önállóan, elsősorban a fazekas- és kovácsképzés kiemelésével), úgyszintén csatlakoztunk a Muravidéki Élethosszig Tartó Tanulás Központ keretén belül működő, muraszombati Tanácsadó Központhoz, és bemutatkoztunk a 2010. október 24-ei, 12. Tanulási Vásáron. Képzési programjainkat így az ők kiadványaikban is népszerűsítjük, valamint a saját központban, leporellók segítségével folyik a promóció.

*Ivan Kuhar
Marianum Intézet Veržej, Center DUO*

Sodelovanje na strokovnih posvetih

O razvojnih posegi v muzejski vasi Železne županije v Szombathelyu in povezavi teh s projektom Rokodelska akademija, so lokalni oziroma regionalni in nacionalni mediji večkrat poročali. Tako sta o projektu po-

ročali radijski postaji Nyugat Rádió in ISIS Rádió ter tudi mestna televizija Szombathelya (02.08.2010), kakor tudi spletni portal Nyugat.hu (27.07.2010). Etnolog-kulturni antropolog Péter Illés je 7. maja 2010 zastopal upravo muzejev Železne županije na znanstvenem posvetovanju z naslovom »Rokodelska dediščina: sporočilo preteklosti sedanjosti«, ki ga je organiziral regionalni odbor Madžarske znanstvene akademije v Veszprému, in je predstavil projekt Rokodelska akademija. Projekt je predstavil tudi pred najbolj vidnimi predstavniki madžarske muzeološke stroke, na nacionalni etnografski konferenci z naslovom »Spreminjajoče se vloge v etnografski muzeologiji«, v Mátészalki, 4. oktobra 2010.

Péter Illés

Uprava muzejev Železne županije, Muzej Savaria

Szakmai tanácskozásokon való részvétel

A szombathelyi Vasi Múzeumfaluban folyó fejlesztések és a Kézműves Akadémia kapcsolatáról több alkalommal is beszámolt a helyi és a Vas megyei, illetve a regionális, valamint az országos média. Így többek között a Nyugat Rádió, az ISIS Rádió és a Szombathelyi Televízió, hasonlóan a Vas Népe megyei napilap (2010.08.02) és a Nyugat.hu internetes portál (2010.07.27.) közzölt híreket projektünkről. Illés Péter néprajzos-kultúrantropológus a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága képviselőjében előadás formájában számolt be a projektről a 2010. május 7-én Veszprémbe megtartott és a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottsága által szervezett „Kézműves örökség: a mának szóló múlt” című kézműves-ipartörténeti tudományos tanácskozáson. Hasonlóan a magyarországi néprajzos muzeológus szakma jeles képviselői előtt adott tájékoztatást ugyanő a Kézműves Akadémiáról a „Változó szerepek a néprajzi muzeológiában” című konferencián, Mátészalkán, 2010. október 4-én.

Illés Péter

Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága – Savaria Múzeum

PÉTER ILLÉS – PREDAVANJE
O ROKODELSKI AKADEMIJI,
7. MAJA 2010 V VESZPRÉMU,
NA ZNANSTVENEM POSVETU
»ROKODELSKA DEDIŠČINA:
SPOROČILO PRETEKLOSTI
SEDANJOSTI«

ILLÉS PÉTER ELŐADÁSA A
KÉZMŰVES AKADEMIÁRÓL 2010.
MÁJUS 7-ÉN VESZPRÉMBEN A
"KÉZMŰVES ÖRÖKSÉG: A MÁNAK
SZÓLÓ MÚLT" CÍMŰ TUDOMÁNYOS
TANÁCSKOZÁSON

*Foto / fotó:
arhiv Savaria Múzeum*

Promocija projekta

Društvo Hegypásztor Kör je od 16. do 20. avgusta 2010 organiziralo slovensko-madžarski etnografski tabor v goricah pri Oszkóju. Povabilo na tabor smo posredovali članom in prostovoljcem društva ter partnerskim organizacijam. Vabilo je bilo objavljeno na spletni strani društva in tudi

na spletni strani projekta, s posredovanjem partnerskih organizacij pa je bilo dosegljivo tudi na številnih drugih spletnih portalih. Društvo Hegypásztor Kör je izkoristilo svoje stike z mediji in tako izvajalo promocijo tabora, s tem pa tudi promocijo projekta. Povabilo in program smo posredovali tudi lokalnim in regionalnim medijem.

K promociji rezultatov in ciljev projekta so prispevala tudi tematska srečanja o lončarjenju in obdelavi gline, povezana z delovanjem rokodelske delavnice ter osebne konzultacije s strokovnjaki za vodenje rokodelske in umetnostne terapije.

*Ákos Zágorhidi Czigány
projektzni menedžer*

A projekt népszerűsítése

A Hegypásztor Kör 2010. augusztus 16-20. között szlovén-magyar néprajzi tábor szervezett az oszói szőlőhegyen. A táborfelhívást továbbítottuk az egyesület tagjainak és önkénteseinek, valamint partnerszervezeteinek is. A meghívót megjelenítettük az Egyesület honlapján és a projekthonlapon is, illetve a partnerszervezeteken keresztül számos más internetes felületen is elérhető volt. A Hegypásztor Kör médiakapcsolatait felhasználva népszerűsítette a tábor, ezáltal egyúttal a projekt is. A felhívás és a program bemutatása a helyi illetve megyei szintű médiaszervezetekhez is eljutott.

A projekt eredményeinek és céljainak népszerűsítését segítették a kézműves műhely működtetésére vonatkozó találkozók a fazekasság és agyagművesség témakörében, valamint az erre épülő kézműves- és művészetterápiás foglalkozások témájában szakemberekkel szervezett személyes konzultációk.

*Zágorhidi Czigány Ákos
projektmenedzser*

Partnerji v projektu Rokodelska akademija - Kézműves Akadémia s 14. januarjem 2011 zaključujemo aktivnosti 3. poročevalskega obdobja. V letu 2011 bomo nadaljevali s stalnimi projektnimi aktivnostmi - upravljanje in koordinacija projekta, posvetovalna srečanja, promocija in informiranje, terensko in kabinetno raziskovalno delo, animacija rokodelcev, vzdrževanje skupne spletne strani projekta ter posodabljanje interaktivnega zemljevida in podatkovne baze rokodelcev na čezmejnem območju - ter istočasno začeli z izvajanjem novih dejavnosti.

Zgodaj spomladi bomo predvidoma zaključili razvoj in nadgradnjo programov izobraževanja in usposabljanja v rokodelskih poklicih, nadaljevali pa bomo z izvajanjem pilotnih programov usposabljanja za nacionalne poklicne kvalifikacije, organizirali bomo rokodelske šole v naravi ter krajše rokodelske delavnice za različne ciljne skupine, zlasti v poletnih mesecih. Izvedli bomo še 2. mednarodni etnološki tabor ter 4. regionalni etnološki tabor. V prvi polovici leta 2011 bodo predvidoma zaključena zahtevna investicijska dela oz. opremljanje rokodelskih delavnic projektnih partnerjev.

Vzporedno z izvajanjem izobraževalnih delavnic se bo dopolnjevala tudi zbirka dokumentacijskega in promocijskega gradiva projekta: zloženke, plakati, etnološki in promocijski filmi, informacijske table, nove izdaje glasila projekta. Spomladi se bodo začela tudi uredniška dela na treh obsežnejših strokovnih publikacijah: razstavnem katalogu novo oblikovanih in nadgrajenih rokodelskih izdelkov, zborniku raziskovalnih izsledkov in analitičnih študij projekta ter zborniku prispevkov z uvodne in zaključne konference projekta.

Aktivnosti Rokodelskega dizajna se v letošnjem letu postopoma zaključujejo, že v začetku 2011 pa sledijo priprave in izvedba dveh mednarodnih rokodelskih natečajev. Novo razviti in v okviru natečaja izbrani rokodelski izdelki bodo na ogled širši javnosti na mobilnih razstavah, ki bodo do konca projekta gostovale na različnih lokacijah v obeh državah.

Pripravila:
Tatjana Vokić Vojković
vodja projekta
Občina Veržej

Foto / fotó: Tatjana Vokić Vojković

A Rokodelska akademija - Kézműves Akadémia projektben résztvevő partnerek, 2011. január 14-én fejezzük be a 3. jelentéstéli időszak tevékenységeit. A 2011-es évben folytatjuk az állandó projekttevékenységeket, mint a projekt vezetése és koordinálása, a munkatanácskozások, a promóció és a tájékoztatás, a terepen és kabinetben folytatott kutatómunka, kézművesek animálása, a projekt közös honlapjának működtetése, továbbá a határon átnyúló térségben működő kézműveseket bemutató interaktív térkép és adatbázis frissítése, ugyanakkor pedig további tevékenységek megvalósításába is kezdünk.

Koravasszal előreláthatólag befejezzük a kézműves szakmák oktatási és képzési programjainak kidolgozását és továbbfejlesztését, folytatjuk a kísérleti OKJ-s képzéseket, és elsősorban a nyári hónapokban, megszervezzük a kézműves erdei (természeti) iskolákat és a különböző célcsoportoknak szóló műhelyfoglalkozásokat. Úgyisintén megszervezzük a 2. nemzetközi néprajzi tábort és a 4. regionális néprajzi tábort. 2011 első felében előreláthatólag befejeződnek a terjedelmesebb beszerzések, azaz a projektpartnerek kézműves műhelyeinek berendezése.

A képzési műhelyek lebonyolításával párhuzamosan történik a projekt dokumentációs és promóciós anyagainak kiegészítése: leprellők, plakátok, néprajzi- és promóciós filmek, információs táblák, a projekthíradó új számai. Tavasszal megkezdődik a három terjedelmes szakmai kiadvány szerkesztése is, ezek az újonnan fejlesztett, illetve továbbfejlesztett kézműves termékek kiállítási katalógusa, a kutatási eredményeket bemutató kiadvány, valamint a projekt nyitó- és záró konferenciáján elhangzott előadások anyaga.

A Kézműves Dizájn (Termékfejlesztés) tevékenységei az idén befejezősükhöz közelednek, és már 2011 elején megkezdjük a két nemzetközi kézműves pályázat előkészületeit és lebonyolítását. Az új és a továbbfejlesztett kézműves termékeket egy vándorkiállításon mutatjuk be, amely a projekt időtartalmában bejárja a két ország különböző helyszíneit.

*Lejegyezte:
Tatjana Vokić Vojković
projektvezető
Veržej Önkormányzata*

Foto / fotó: Tatjana Vokić Vojković

Rokodelska akademija ➡ Kézműves Akadémia

2009 ➡ 2012

